

PERSOONLIJK VERHAAL

AD DE LA MAR : BEGRAAFPLAATSEN IN DE VERENIGDE STATEN

Ad de la Mar was tijdens zijn werkzame leven onderwijzer, directeur basisschool en computerdocent bij commerciële bedrijven. Hij is inmiddels met pensioen, maar nog steeds gaat hij door met het overdragen van kennis. Hij heeft vooral belangstelling in geschiedenis en kunst. Hij bestudeerde ook de funeraire cultuur en bezocht in ruim 40 jaar veel begraafplaatsen in binnen- en buitenland. Op deze website heeft hij al verschillende artikelen geschreven over funeraire onderwerpen. Twee keer was hij in de Verenigde Staten, waar hij ook een aantal begraafplaatsen bezocht en er met een andere begraafcultuur kennismakte. In vier artikelen doet hij daarvan verslag.

Newhall - Eternal Valley Memorial Park ¹

Op de website van Terre aarde ligt de nadruk op de Europese funeraire cultuur. In deze serie artikelen gaan we kijken naar de *American Way of Death*.

Ik was twee keer in de Verenigde Staten, in 2009 en 2013. Ik bezocht in het oosten van het land 'Woodlawn' in de Bronx, New York en in het westen 'Forest Lawn' in Glendale, Los Angeles. Ook bezocht ik vier kleinere begraafplaatsen in de buurt van de hotels waar we sliepen. Ik heb veel bijzondere dingen gezien en erover gelezen. Ik kan daardoor iets vertellen over een totaal andere begraafcultuur dan we in onze omgeving gewend zijn. Bovendien wil ik in de vier artikelen laten zien dat ook in Amerika de stijl van de begraafplaats steeds verandert.

Covina - Forest Lawn Covina Hills ²

DEEL 3 - TWEE MAUSOLEA IN FOREST LAWN - GLENDALE

Vorige keer schreef ik over de *lawn cemetery* en als voorbeeld nam ik *Forest Lawn - Glendale*.

Het is de begraafplaats met de meeste beroemdheden ter wereld en het zou jammer zijn niet iets te vertellen over de twee prachtige mausolea met hun beroemde doden.

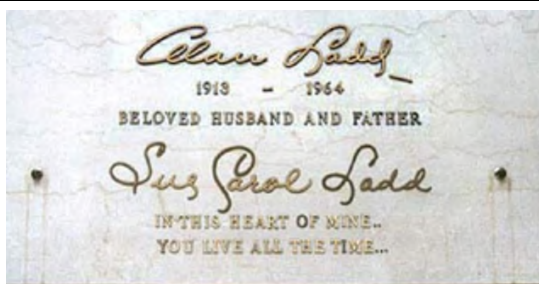
The Freedom Mausoleum

A. THE FREEDOM MAUSOLEUM

Allereerst het centrale gebouw in de *Court of Freedom*, dat gewijd is aan de onafhankelijkheid van de VS met alle heldendaden die erbij horen. Een standbeeld voor George Washington mag natuurlijk niet ontbreken. Het mausoleum heeft een eenvoudige structuur. Er is een centrale gang met een aantal zijgangetjes, die ieder een naam hebben, maar die zijn afgesloten met een koord. We gingen naar binnen via de hoofdingang, sloegen rechtsaf de hoofdgang in en stonden stil voor de eerste gang links, de *Sanctuary of Heritage*.

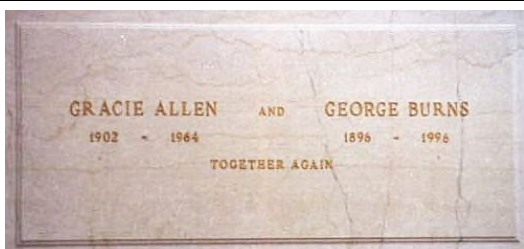
Sanctuary of Heritage ³

Alan Ladd ⁴

• Daar vind je de crypte met de overblijfselen van acteur **Alan Ladd** (1913-1964). Ladd had heel veel kleine rollen, maar werd bekend als koelbloedige moordenaar in *This Gun for Hire* en als revolverheld in *Shane*. In 1962 raakte Ladd ernstig gewond bij wat officieel werd omschreven als een 'per ongeluk' zelf toegebrachte schotwond in zijn borst. Iets meer dan een jaar later stierf hij op 50-jarige leeftijd aan een overdosis kalmerende middelen.

• Linksonder MacDonald is de crypte van komieken **George Burns** (1896-1996) en **Gracie Allen** (1902-1964). Zij speelden jarenlang in komische films en hadden in de vijftiger jaren een goed bekeken tv-show. Burns werd 100 jaar oud, maar de laatste rustplaats van zijn vrouw bezocht hij minstens eenmaal per maand. Op hun crypte staat heel toepasselijk *Together Again*.

George Burns & Gracie Allen ⁷

Jeanette MacDonald ⁵

• Linksboven Ladd is de crypte van actrice en zangeres **Jeanette MacDonald** (1907-1965). Zij maakte nog al wat films samen met Nelson Eddy, met wie ze o.a. het beroemde *Indian Love Call* zong. Nadat ze uiteen gingen zakte haar carrière in. Haar laatste optreden was op de begrafenis van MGM-baas Louis B. Mayer in 1957.

• De Marx Brothers hadden in de twintiger jaren komedieshow op Broadway. Daarna hadden ze hoofdrollen in een aantal films. Twee brothers hebben hun crypte op het onderste niveau van het *Freedom Mausoleum*. We namen dus de trap omlaag en gingen een paar keer rechtsaf naar het **Sanctuary of Brotherhood**. Daar vind je de crypte van **Gummo Marx** (1893-1977). Precies in de gang er tegenover, het **Sanctuary of Worship**, is de crypte van **Chico Marx** (1887-1961). Net voordat Chico stierf zei hij tegen zijn dochter Maxine: 'Leg in mijn kist een pak kaarten, een golfclub en een mooie blondine'. De uitvaartdienst van Chico werd gehouden in de *Wee Kirk O 'the Heather*-kapel in Forest Lawn.

Gummo & Chico Marx ⁸

Nat 'King' Cole ⁶

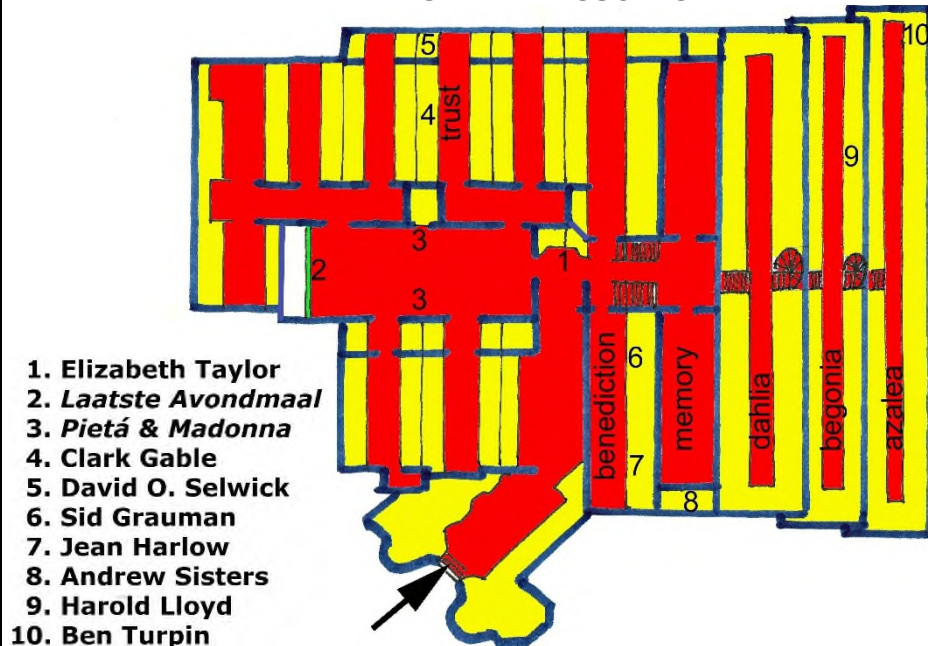
• Direct boven MacDonald is de crypte van zanger en jazzpianist **Nat 'King' Cole** (1919-1965). Hij was de eerste Afro-Amerikaan met een eigen tv-show. Zijn grote hits waren *Mona Lisa* en *Ramblin' Rose*.

• Buiten het *Freedom Mausoleum*, net ten noorden van de hoofdingang, is een klein hofje met een beeldje van een meisje. Aan de muur, achter het standbeeld is de plaquette die de urn markeert van de baanbrekende animator en de meest geëerde persoon in de geschiedenis van de *Academy Awards*, **Walt Disney** (1901-1966). Het gebied voor het graf van Disney staat vaak vol met bloemen en kleine plastic beeldjes van Mickey Mouse en Donald Duck. Na zijn dood gingen er geruchten rond dat zijn lichaam cryogeen bevroren was. Misschien zou het wel in Disneyland liggen. Maar nee, zijn urn is dus hier bijgezet.

Walt Disney

B. THE GREAT MAUSOLEUM

9

The Great Mausoleum is een serie van zuid naar noord, na elkaar ontworpen bouwwerken. Alleen van de oudste delen heb ik een plattegrond gemaakt. Er zijn crypten en crematienissen van veel belangrijke mensen en door Time Magazine werd het ooit beschreven als 'de Westminster Abbey van de Nieuwe Wereld'. De meeste delen waren, toen wij er waren, niet toegankelijk en op internet lees ik dat het nu helemaal tot privé-gebied is verklaard. We konden naar binnen bij de ingang van het Memorial Terrace om het glas-in-loodraam van het *Laatste Avondmaal* te zien. Beveiligers en videocamera's zorgen ervoor dat bezoekers niet 'per ongeluk' naar verkeerde gebieden afdwalen. De wanden zijn van wit, groen en rose marmer en in de gangen staan weer mooie, vaak bekende, beelden. Meestal zijn de plafonds van glas-in-lood zodat er een prachtige natuurlijke belichting is. We zagen direct bij het binnen komen al aan de linkerkant een replica van de Mozes van Michelangelo.

Recht voor ons stond een groot marmeren beeld (1), meer dan 3 meter hoog, een gevleugelde engel met uitgestrekte armen op een marmeren voetstuk. Boven het standbeeld staat de tekst *In Memoria*. Onder het standbeeld rusten de overblijfselen van een tweevoudig Oscarwinnende actrice, **Elizabeth Taylor** (1932- 2011), een van de laatste grote filmsterren uit de Gouden Eeuw van Hollywood, en bekend over de hele wereld.

Elisabeth Taylor

Na haar Oscarwinst liep **Elisabeth Taylor's** contract met MGM af en ze verscheen pas weer op het scherm toen ze in 1963 de titelrol speelde in *Cleopatra* voor 20th Century Fox, naast Richard Burton. De film was een van de duurste producties ooit gemaakt en Taylor was de eerste actrice die een miljoen dollar ontving, plus 10 procent van de bruto-opbrengst. Dat was vier keer het salaris van Burton.

Taylor was 8x gehuwd, waarvan 2x met Burton. De eerste keer, in 1964, brachten Burton en Taylor een weekend van hun huwelijksreis door in het prachtige 'boathouse' van Pembroke, het buitenverblijf van financier Joseph de la Mar. Na de dood van De la Mar werd Pembroke overigens gekocht door Marcus Loew, een naam die we al eerder tegen kwamen bij Goldwyn.

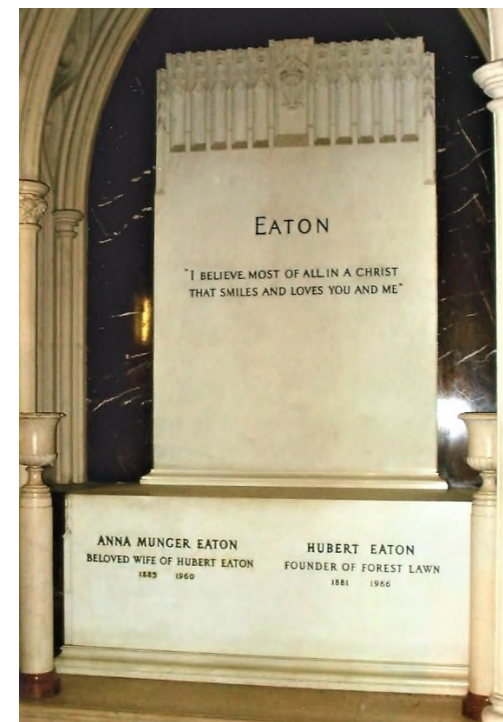

*Court of Honor*¹⁰

*Clark Gable*¹²

Aan de rechterzijde ligt de **Sanctuary of Trust**, in een gebied dat beperkt toegankelijk is. We mochten dus niet verder. In die gang is de crypte met de overblijfselen van de acteur **Clark Gable** (1901-1960) (4). Hij speelde in meer dan 70 speelfilms, waarvan zes met Jean Harlow. Hij had een hoofdrol in de meest winstgevende film aller tijden: *Gone With the Wind*.

*crypte Dr. Hubert Eaton*¹¹

Bij het standbeeld *In Memoria* liepen we naar links, naar het prachtige glas-in-loodraam van het Laatste Avondmaal (2). We zagen rechts replica's van de beelden van de Medici-grafmonumenten in de San Lorenzo in Florence en links de Pietà uit Rome en de Madonna uit Brugge (3). De originelen zijn allemaal van Michelangelo.

In een nis aan de rechterkant is de crypte van **Dr. Hubert Eaton**, de grondlegger van *Forest Lawn*.

*Dr. Hubert Eaton*¹³

David O. Selznick ¹⁶

Aan het uiteinde van de gang is een nis met de crypte van de producent **David O. Selznick** (1902-1965) (5).

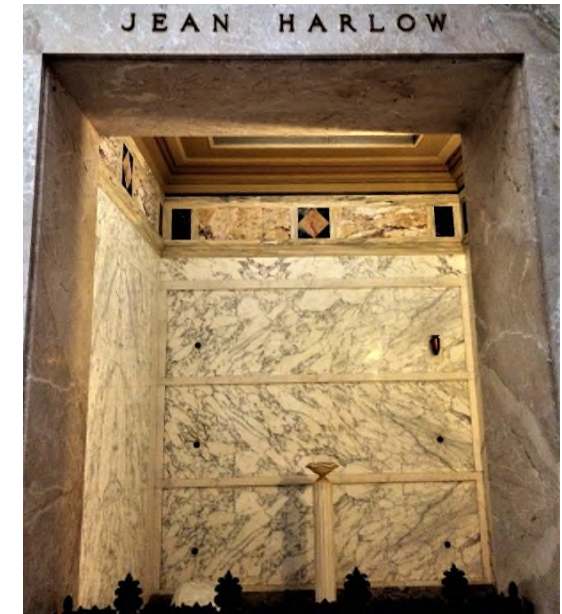
Selznick werkte in verschillende studio's in Hollywood voordat hij in 1936 zijn eigen onafhankelijke productiebedrijf oprichtte. Datzelfde jaar betaalde hij auteur Margaret Mitchell 50.000 dollar voor de filmrechten op haar roman *Gone With the Wind*, maar het duurde drie jaar voordat de film voltooid was. Clark Gable en Vivien Leigh speelden de hoofdrollen.

Sanctuary of Benediction, links vooraan Sid Grauman

Wij liepen terug langs het beeld van Elisabeth Taylor. De eerste gang daarna rechts is het **Sanctuary of Benediction**. We mochten de gang niet in, maar we lazen boven de tweede nis: 'Grauman'. Hier zijn de overblijfselen van de legendarische Hollywood-theaterbezitter **Sid Grauman** (1879-1950) (6).

Grauman's *Chinese Theatre*, dat nog steeds een van de meest populaire toeristische attracties in Hollywood is, staat vooral bekend om de verzameling hand- en voetafdrukken van beroemdheden. Er zijn verschillende versies van het verhaal van hoe Grauman startte met zijn betonafdrukken. De meest populaire is dat actrice Norma Talmadge per ongeluk in nat cement stapte tijdens de bouw van het theater en Grauman besloot haar voetafdruk voor het theater te laten staan. Bij de eerste namen, in 1927, staan Mary Pickford en Harold Lloyd, maar de meeste namen in dit artikel zijn in de jaren daarna bij het theater vereeuwigd. In 1980 werd Donald Duck toegevoegd en in 2012 Michael Jackson. De betonnen platen bevatten afdrukken van bijna 200 van de grootste namen in de filmindustrie, en er worden nog steeds plechtigheden georganiseerd wanneer nieuwe beroemdheden in steen worden vereeuwigd. Jaarlijks lopen er meer dan 2 miljoen bezoekers tussen de betonplaten.

Jean Harlow ¹⁷

In de laatste linker nis zijn de overblijfselen van de eerste 'Blonde Sexbom', actrice **Jean Harlow** (1911-1937) (7).

Zij overleed op de leeftijd van 26 jaar als gevolg van nierversgiftiging. In minder dan 10 jaar speelde zij in ruim 40 films. Op haar graf staat de tekst *Our Baby*. De uitvaartdienst van Harlow was de grootste en meest spectaculaire dienst die Hollywood ooit had gezien. Meer dan 250 genodigden verdrongen zich in de kleine kapel, waaronder Gable, Tracy en de gebroeders Marx. Naar schatting 100.000 dollar aan bloemen lagen om de kist van Harlow, en de bewakers van de MGM-studio hielpen het personeel van de begraafplaats en de politie om fans buiten de poorten van *Forest Lawn* te houden. De korte uitvaartdienst begon met Jeanette MacDonald die 'Indian Love Call' zong, een van Harlow's favoriete liedjes, en eindigde met Nelson Eddy die *Ah, Sweet Mystery of Life* zong.

Columbarium of Memory ¹⁸

Een gang verder is het **Columbarium of Memory**, een lange, brede gang, met een hoog, gewelfd plafond. Langs beide muren zijn crematienissen en aan het uiteinde is een glas-in-loodraam, het prachtige *Memory-Window*. Midden onder dat raam is de as van twee van de **Andrew Sisters** (8) bijgezet, Laverne (1911-1967) en Maxene (1916-1995).

De derde suster Patty (1918-2013) is samen met haar echtgenoot begraven in het *Westwood Memorial Park*. De Andrew Sisters zongen prachtig close harmony, traden veel op voor de troepen in de Tweede Wereldoorlog en hadden 46 hits in de Top Tien, meer dan Elvis en de Beatles. Bekende nummers: *Don't sit under the Apple Tree* en *Rum and Coca Cola*.

Andrew Sisters ¹⁸

The Great Mausoleum : drie aanbouwen ¹⁹

In de hoofdgang zijn trappen om naar beneden te gaan. Hier liepen we in de oudste, de zuidelijkste delen van het *Great Mausoleum*. Omdat het terrein erg helt zijn die eerste gebouwen steeds hoger neergezet, maar ze hebben alle drie mooie glas-in-lood plafonds. Ook prachtig zijn de 13 ramen in de *Poet's Corridor*.

Via de *Dahlia Corridor* daalden we af naar de **Begonia Corridor**. Hier zagen we achter een hekwerk de crypte van komiek **Harold Lloyd** (1893-1971) (9), die vaak samen met Charlie Chaplin en Buster Keaton wordt genoemd als de beste komiek van het stomme-film-tijdperk.

Lloyd trad op in meer dan 200 films, zowel in stomme als geluidsfilms, maar wordt waarschijnlijk het best herinnerd met *Safety Last!* uit 1923, met het iconische beeld van Lloyd bungelend aan de wijzers van een klok, hoog boven de straten van Los Angeles.

Op de luchtfoto (links) zie je het dak van *Memorial Court of Honor* boven het complex uitsteken.

²⁰

Harold Lloyd ²¹

22

Michael Jackson

<-hulde buiten

sarcofaag ²⁴ ->

Nog een verdieping lager is de **Azalea Corridor**. Aan het einde is een nis met de overblijfselen van **Ben Turpin** (1869-1940) (10), de schele komiek die in ruim 200 stomme films verscheen. Zijn ogen waren zijn handelsmerk en hij had ze daarom hoog verzekerd. Moeders waarschuwden, met Turpin als voorbeeld, hun kinderen om niet scheel te kijken, 'want anders blijven je ogen ook zo staan'.

Ben Turpin ²³

Hoewel het Grote Mausoleum vooral bekend staat als de laatste rustplaats voor filmsterren uit de Gouden Eeuw van Hollywood, bevat het ook de overblijfselen van de *King of Pop*, **Michael Jackson** (1958-2009). Jackson's sarcofaag in het **Holly Terrace**-gedeelte van het Grote Mausoleum is verboden terrein voor het publiek en wordt constant bewaakt door bewakers en camera's. We belden aan, maar een vriendelijke meneer zei dat de deur niet voor ons open zou gaan. Jackson stierf op 25 juni 2009, in zijn landhuis in Los Angeles. Op 7 juli kwamen zo'n 20.000 fans bijeen voor een herdenkingsdienst, die via de tv kon worden gevolgd. Weken na de dood van Jackson waren er speculaties over waar zijn laatste rustplaats zou zijn. Verschillende bronnen meldden dat hij zou worden begraven op zijn *Neverland Ranch* of op een nog te bouwen gedenkplaats in Las Vegas of bij een voorgesteld Jackson-familie museum of op de Hollywood Hills-locatie van *Forest Lawn* bij zijn grootmoeder. Maar *Forest Lawn - Glendale* bleek de uiteindelijke keus, voornamelijk vanwege het hoge veiligheidsniveau van het Grote Mausoleum. Hier werd op 3 september 2009 weer een herdenkingsdienst gehouden, waarvan de totale kosten, inclusief grafplek, beveiliging en diner, meer dan een miljoen dollar bedroegen.

We konden aan de andere kant van het Grote Mausoleum dicht bij de enorme sarcofaag van Jackson komen. Je ziet op de foto een uitstulping aan het gebouw met aan alle drie de zijden glas-in-loodramen. De ramen worden de *Ascension Windows* genoemd en bevinden zich direct achter Jackson's sarcofaag.

Ascension Windows

Sanctuary of Memory

We zijn in dit artikel door de twee mausolea van *Forest Lawn - Glendale* gelopen en dat is eigenlijk een onderbreking in het verhaal over de ontwikkeling van de begraafplaatsen in de VS. In de laatste aflevering lees je over de hedendaagse vorm van de *lawn-cemetery*.

Bronnen

Mark Masek - Forest Lawn Memorial Park, Los Angeles 2011
 Heel veel internetbronnen waaronder
[https://en.wikipedia.org/wiki/Forest_Lawn_Memorial_Park_\(Glendale\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Forest_Lawn_Memorial_Park_(Glendale))
<https://www.seeing-stars.com/Buried2/ForestLawnGlendale.shtml>
<https://la.curbed.com/maps/forest-lawn-star-map>

Wil je meer zien?

Een aantal aanbevolen YouTube filmpjes langs graven van beroemdheden:

The Freedom Mausoleum:

https://www.youtube.com/watch?v=J-FNSIwGvIs&t=576s&ab_channel=HollywoodGraveyard

The Great Mausoleum:

https://www.youtube.com/watch?v=thpUhrk7_NY&t=752s&ab_channel=HollywoodGraveyard

© Ad de la Mar

fotoverantwoording:

foto's	zonder bronvermelding : Ad de la Mar
1 + 2	https://bayercemetarybrokers.com/
3	hbombworldwide.com
4 + 6 + 7 + 11	www.seeing-stars.com
5	dev.foundagrave.com
8 + 9 + 12 - 14	findagrave.com
10	CC LA-story.com
11	www.seeing-stars.com
15 + 17	CC Arthur Dark
16 + 20 + 23	findagrave.com
18	CC Findadeath-Jayne Osborne
19	Public Domain
21	bozar.be
22	CC Arthur Dark
24	all4michael.com